

Bal Raj Ahuja v. State of Punjab' and another (Y. Ramaswami, C.J.)

ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੋਸਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੂਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 320(3) ਸਾਬਕਾ ਕਾਡਰ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਵਾਈਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਅਸਾਮੀਆਂ - ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਾਂਗੇ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਅਤੇ ਪੋਸਟਿੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਨਬੋਧਨ ਲਾਈ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ।

(i) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਵੀ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਜੇਐਸ ਸੇਖੋਂ, ਜੇ.

ਬਾਲ ਰਾਜ ਆਹੂਜਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

10 ਮਈ 1988

1983 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5828।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 14, 31-ਏ, 31-ਸੀ ਅਤੇ 300 ਏ—•

ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ (1973 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. X)-ਸ. ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੈਰ -ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ - ਨੌਵੇਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਐਕਟ

ਸ਼ਿਡਿਊਲਰ-ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ—ਜ਼ਮੀਨ—ਮੇਵੇਇੰਗ—। ਕੀ ਉੱਪਰਲੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਤ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਵਾਸ-ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ--ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ-ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 1950 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1972 ਨੂੰ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। -ਏ ਅਤੇ 31-ਸੀ. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 311-ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਐਕਟ ਹੁਣ ਅਤਿਅੰਤ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 13)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ', ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਣਤਰ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਏ) ਧਾਰਾ 2(5) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ 'ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕੌਮਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਸਾਈਟਾਂ') "ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਣਤਰਾਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਣਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਲੈਨ ਡੀ ਵਿਚ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ 14)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਪਾਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਲਦਾਰ ਦਰੱਖਤ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੁਪਰ-ਸਟਰਕਚਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ' ਸਿਰਫ ਲੀਡ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੁਪਰ- ਬਣਤਰ ਜਾਂ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ।

(ਪਰਾ 14)।

226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਸ

Bal Raj Ahuja v. State of Punjab' and another (Y. Ramaswami, C.J.)

ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

(ii) ਪੰਜਾਬ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ¹ ਸਰਪਲੱਸ ਫੈਰੀਆ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ 1972 (1973 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 10) ਅਤੇ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਧਾਰਾਂ, ਸੀਮਿੰਟਡ ਖਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਲੱਕੜ, ਬਾਗ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ S-10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 300-ਏ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਧਾਰਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ।

- (iii) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓ ! ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟਿਸ਼ਨਰ
- (iv) ਅੱਗੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ' ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।
- (v) ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਛੋਟਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ! ਅਨੁਸੂਚੀ P/A ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇ.ਸੀ. ਪੁਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਈਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਰ.ਸੀ. ਪੁਰੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਕੇਪੀ ਭੰਡਾਰੀ, ਏ.ਜੀ. (ਪੀ.ਬੀ.) ਹਿਮੰਦਰ ਲਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਵੀ. ਰਾਮਸਵਾਮੀ, ਸੀ.ਜੇ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਤਹਿਸੀਲ ਮੁਕਤਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ 1317 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ 328 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਦਾ ਫਲਾਂ ਦਾ ਬਾਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਫਲਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦਰੱਖਤ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1972, (1973 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 10) ਨੂੰ 24 ਮਾਰਚ, 1973 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਅਤੇ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ (ਅਸਾਧਾਰਨ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਐਕਟ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ।

Bal Raj Ahuja v. State of Punjab' and another (Y. Ramaswami, C.J.)

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਐਕਟ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਧਾਰਾਂ, ਸੀਮਿੰਟਡ ਖਾਲਾਂ, ਕੀਮਤੀ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਲੱਕੜਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। , ਬਾਗ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਭੁਲੇਖੇ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ਾ।

(3) ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ 1973 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਨੰ: 10 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 4, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3(4) ਅਤੇ (10) ਵਿੱਚ "ਪਰਿਵਾਰ" ਅਤੇ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਨੇ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ। ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਤਮ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ

(1) ਏਆਈਆਰ 1974 ਪੀ.ਬੀ. ਅਤੇ Hry. 162., *

ਭਾਗ . ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਜ ਚਿੰਤਤ ਹੈ , ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਹ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ; ਸੰਵਿਧਾਨ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ, ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ, ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(10) pf ਵਿੱਚ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ "ਪਰਿਵਾਰ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਹਰ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ "ਵਿਅਕਤੀ" ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ "ਪਰਿਵਾਰ" ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਰਿਣਾਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(10) ਅਤੇ 3(4) ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4(1) ਅਤੇ 4(2) ⁽¹⁾ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। - ਜਾਇਜ਼। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਮੰਨੀ, ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ *ਦੱਤਾਤਰਾਯ ਗੋਵਿੰਦ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* (2) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। 'S> ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 31 ਬੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 31 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸੰਕਲਪ' ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਛੱਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਦੂਜੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਨ, ਉਹ ਧਾਰਾ 31-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1972 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। (1) ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਧਾਰਾ 31-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਰਾਹਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10, ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰਭਾਵ, ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਧਾਰਾਂ, ਸੀਮਿੰਟਡ ਖਾਲਾਂ, ਕੀਮਤੀ ਖੜੀ ਲੱਕੜ, ਬਾਗ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਦੀ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ.

(4) ਆਰਟੀਕਲ 31, 31-ਏ, 31-ਬੀ ਅਤੇ 31-ਸੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਟਰੇਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ*ਸਕੋਪ ਏਓਫੀ ਆਰਟੀਕਲ 300-ਏ, nit/ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 299, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ: -

"299. ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਆਦਿ।—

- (1) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- (2) ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। , ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ , ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।
- (3) ਲਈ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ , ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੈਂਬਰ ਆਫ਼ ਫੈਡਰਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- (4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।
- (5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 299 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੰਵਰ ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੋਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ (3) ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿਸ਼ਬਦ

(3) ਏਆਈਆਰ (31) 1944 ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ 62.

ਬਲ ਰਾਜ ਆਹੂਜਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਵੀ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਸੀ.ਜੇ.) “ਐਕਵਾਇਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਸਲ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 299(2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(5) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜਾ ਫ ਸ੍ਰੀ ਰਵੂ ਸਵੇਤਾ, ਚੇਲਾਪਤੀ ਐਮ ਰਾਮਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੰਗਾ ਰਾਓ ਬਹਾਦੁਰ, ਬੈਠਿਨ ਦੇ ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (4), ਕਿਰਾਇਆ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾਏ ਗਏ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਅਸਟੇਟ ਲੈਂਡ (ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ) ਐਕਟ [XXX(30) 1947] ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜਿਸ ਤੋਂ ਦੂਜਾ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਠੋਸ ਜਾਂ ਅਟੁੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਸੰਪਤੀ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਉਲਟਾ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੈਣ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ" ਜਾਂ "ਜ਼ਮੀਨ" ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ, ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਐਸ ਇਨੀ ਸਟੇਟ ਡਬਲਯੂ ਵਿੱਚ ਗੋਪਾਲ ਬੋਸ ਅਤੇ ਓਟੀ (5), ਧਾਰਾ 31(1) ਅਤੇ (2) ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ-ਨੋਟ (ਡੀ) ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

"ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਐਲ. ਧਾਰਾ 31 ਦੇ (1) ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦਖਲ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਹ ਹੈ

(4) ਏਆਈਆਰ 1952 ਮਦਰਾਸ 203

(5) A.IJR, 1954 SC 92.

ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਐੱਲ. (2) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਤੇ ਹੀ ਦੋ ਹੋਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।, ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

*, ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਨਮਾਨੇ ਵੱਚਿਤ ਤੋਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ। ਅਨੁਛੇਦ 31 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਕਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ। ਰਾਜ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਾਂਝਾ। (1) C1 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। (2)।

ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤੀ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ

ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ: -

"ਮੈਨੂੰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਐਕਵਾਇਰਡ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਿਆਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ। (2) ਆਰਟੀਕਲ ਦਾ. ਇੱਕ ਤੰਗ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 31. ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੁਰਾਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਰਾਮ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਾਪਤੀ" ਉਸੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਵ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, "ਜ਼ਮੀਨ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 31(2) ਚਲਣਯੋਗ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਵੈਸਟਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

X

X

X

X

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਾਪਤੀ" ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। 31 ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣ

Bal Raj Ahuja v. State of Punjab and another (V. Ramaswami, C.J.)

ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ, ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਸ਼ਬਦ "ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ" ਜਾਂ "ਮੰਗਣਾ" ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 31(2) ਅਤੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਪਰ "ਪ੍ਰਾਪਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋਂਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿਨਾਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਿਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਡੀਸ ਟਰੋਏਡ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸਮੀਕਰਨ "ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉੱਦਮ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ" ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ c। ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 31 ਦਾ (2), ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸਾਰਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਐਸ.ਆਰ.ਦਾਸ ਜੇ. ਨੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

(7) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 31 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਧਾਰਾ 31 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਥੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1955, ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਧਾਰਾ (2 ਏ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਮੰਗਲਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (6), ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੋਧ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਸ ਲਿੰਕ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ - ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ (2A) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।); ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਕੇਵਲ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(9) ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚਤੁਰੀਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1978 ਦੁਆਰਾ, 20 ਜੂਨ, 1979 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 31 ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੱਤਾ ਚਾਰੀਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31-ਏ, 31-ਬੀ ਅਤੇ 31-ਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਨਜਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1972 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ 27 ਜਨਵਰੀ, 1977 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚੌਤਾਲੀਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1978 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 31 ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ।

. (10) ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 31 ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਾਅਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਸਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਬੇਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ, ਇਸਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ, ਜਨਤਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ।

(11) ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਰ ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (7) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਖਰੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 33, ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 36 ਅਤੇ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 42 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ, ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਅਟੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

"ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?"

(7) ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 452.

Bal Raj Ahuja v. State of Punjab' and another (Y. Ramaswami, C.J.)

, ਸੀਵਿਯਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਨੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 36 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਅਤੇ ਸਪੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ; ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31(2) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 33 ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਆਰ. ਦਾਸ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ 36 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ - ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ। ਇੱਕ ਹੈ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਦੂਸਰੀ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇੰਦਰਾਜ਼ 36 ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। 31(2) ਅਤੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

ਐਸ.ਆਰ.ਦਾਸ ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹਵਾਲੇ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ: -

“ਸਾਡੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 33 ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 36 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 246 ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਨੁਛੇਦ 31(2) ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 42 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 246 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 33 ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 36 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ

ਭੁਗਤਾਨ ਬਲਦ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਤਨਦੇਹੀ ਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਪਾਰਸਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 31(2) ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਅਈਅਰ ਜੇ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ: -

"ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਆਰ. ਦਾਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ; ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 42 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਦਰਾਜ ਸਾਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਜਾਂ ਹੱਦ ਜਾਂ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਛੁਪਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 42 ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਲਈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 31(2) ਵਿੱਚ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਇਹ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਫੋਰਸ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 42 ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 31 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਅਤੇ 31-ਬੀ।

(12) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਇਹ ਹਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 31 (2) ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ।

Bal Raj Ahuja v. State of Punjab' and another (Y. Ramaswami, C.J.)

ਐਕਵਾਇਰ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਪਰ ਡੋਮੇਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗੀ। 29 Corpus Juris Secundum page 779 ਉੱਪਰ ਡੋਮੇਨ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਅਟੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸੰਪੱਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ, ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ *ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 300-ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 31(1) ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

(13) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 245 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 246 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੋਂਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਕਾਉਂਸਿਲ ਐਕਟ, 1861 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਰਡ ਸੇਲਬੋਰਨ ਨੇ *ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਅਤੇ ਬੁਰਾਹ (8)* ਦੇ ਆਰਟੀਕਲਿਸਟਿਕ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: -

"...ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ

(8) 3 AC 8 ਅਤੇ 9.

ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕੁਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹਨਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ I; ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੈ ਸਾਧਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਜੇ ਜੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਮ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਹੈ (ਜਿਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਬੇਸ਼ਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਲਟ ਹੈ), ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹੋਰ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭੋਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਆਰ . (9) ਵਿੱਚ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਮੌਰੀਸ ਗਵਾਇਰ ਨੇ ਦੱਖਿਆ: -

ਦ ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਬੁਰਾਹ, 3 ਐਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। - ਕੈਸ. 889 ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨੀਆਂ (ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼) ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ। ਜੇ ਇਹ 1878 ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ 1942 ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿੰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸੈਂਪੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਅਤੇ ਅਸੁੱਧ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ।

ਲਿਖਤੀ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 245 ਦੁਆਰਾ,

(9) (1942) FCR 17.

ਸੀਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ XI ਦੇ ਅਧਿਆਇ I ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੰਡ, ਫੰਡ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਟੱਲਤਾ ਅਤੇ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 265, 286, 300-ਏ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। , 301 ਤੋਂ 304 ਆਦਿ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਹ ਸਰਵਉੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇ। ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪਾਬੰਦੀ ਧਾਰਾ 300-ਏ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1972, - ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਾਂਝੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਐਰਟੀ 42 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ

Bal Raj Ahuja v. State of Punjab' and another (Y. Ramaswami, C.J.)

ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਨਮਾਨੇ ਜ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਇੰਨਾ ਆਪਹੁਦਰਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 31 ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੋ ਉਪਬੰਧ ਹਨ: ਧਾਰਾ 30(1 ਏ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਵਾਨਾ। ਆਰਟੀਕਲ 30 (1A) ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਐਕਵਾਇਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਰਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੇਵ/ਅਧੀਨ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।"

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“ਅੱਗੋਂ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਿੱਜੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ, ਰਾਜ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਢਾਂਚਾ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਇੱਕ ਦਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਤੇ ਰਿਕੂਈਸੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਪਾਬੰਦੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਅਤੇ 3.1-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। AIR 1974 ਵਿੱਚ P & H 162 ਅਤੇ AIR 1977 SC 915 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 300-ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੇਡ ਮਾਰਕੀਟ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਹੁਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(14) ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ 1 ਸੁਪਰ-ਸਟਰੱਕਚਰ ਅਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(5) ਵਿੱਚ cf "ਭੂਮੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

'ਜ਼ਮੀਨ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜਾਂ ਚਰਾਗਾਹ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

(a) ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਣਤਰ; ਅਤੇ

(b) ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ; "

ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, "ਜ਼ਮੀਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਰੱਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਾਂਝੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦਾ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਵੈਧ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿਓ ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚ-ਢਾਂਚਿਆਂ ਨਾਲ। ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜ਼ਮੀਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ "ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚੇ" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਏ) ਧਾਰਾ 2(5) ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ "ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕੌਮਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਸਾਈਟਾਂ" ਸ਼ਬਦ (a) "ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਣਤਰ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਣਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਜ਼ਮੀਨ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਲਦਾਰ ਦਰੱਖਤ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਉੱਚ-ਸੰਰਚਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ" ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੁਪਰ-ਸਟਰੱਕਚਰ ਜਾਂ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਰਾਜ

Bal Raj Ahuja v. State of Punjab' and another (Y. Ramaswami, C.J.)

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਉਪਜ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੁੱਲ। ਕੁੱਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਫਲਦਾਰ ਦਰੱਖਤ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਪਰ ਸਟ੍ਰਕਚਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਨੇ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(15) ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਕਲੀਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ (i), (ii) ਅਤੇ (iii) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਤਮ ਰਕਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 166 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਧਾਰਾ 14 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਉਸੇ ਹੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਏ, 31-ਬੀ ਅਤੇ 31-ਸੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

(16) ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1972, ਪੰਜਾਬ ਟੈਨੈਸੀ ਐਕਟ, 1887 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ, 1990 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦਰੱਖਤਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰੱਖਤਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਮੂਲ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਇੰਨਾ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਜਾਂ ਆਰਬੀ ਟ੍ਰਾਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਵੀ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(17) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(18) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਐਸਐਸ ਸੋਢੀ ਜੇ.

ਚੰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1987 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ 1570

19 ਮਈ 1988 ਈ.

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ (1954 ਦਾ XLIV)— ਸੈਕਸ਼ਨ 29—
ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ (ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ)